

PlasticsEurope Nederland: Visie op toekomstige inzet van biobased kunststoffen

Toekomstperspectief voor een duurzame productie en toepassing van biobased plastics

Ambities

PlasticsEurope Nederland acht de toenemende inzet van biobased kunststoffen van groot belang;

- Omdat ze aansluiten bij de bredere duurzame ontwikkeling
- Ze zijn de ontkoppeling van fossiele grondstoffen
- Dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot
- Dragen bij aan een circulaire economie.

Onder biobased kunststoffen verstaan wij kunststoffen gemaakt op basis van hernieuwbare, plantaardige en/of dierlijke grondstoffen.

Ook biobased kunststoffen die gedeeltelijk bestaan uit biobased input én die via een mass balance systeem worden verantwoord dienen hierbij in beschouwing te worden genomen. Op dit moment is het aandeel biobased op de Europese markt ongeveer 1%. De Nederlandse overheid heeft de ambitie om dit aandeel in 2030 naar 15% te brengen, terwijl in 2050 biobased kunststoffen, tezamen met de inzet van gerecycled plastic, de op fossiele grondstoffen gebaseerde kunststoffen volledig moeten hebben vervangen. Een aantal biobased plastics zijn tevens biodegradeerbaar, terwijl een aantal biobased kunststoffen deze eigenschap niet hebben.

PlasticsEurope onderschrijft de doelstelling van de Nederlandse overheid om het gebruik van biobased grondstoffen voor de vervaardiging van kunststofproducten te stimuleren. Deze ambitie moet vergezeld gaan met een ondersteunend kader, zoals uitgewerkt in het Actieplan Biobased Kunststoffen, dat ervoor zorgt dat de waardeketen hiertoe een duurzame aanpak kan ontwikkelen.

Duurzaamheid

PlasticsEurope Nederland onderschrijft de conclusies van het Actieplan Biobased kunststoffen, dat op 30 november 2020 is aangeboden aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. In dit actieplan wordt onder andere de duurzaamheid van biobased kunststoffen belicht.

Het plan en de daarbij behorende studies van CE-Delft laten zien dat de inzet van biobased kunststoffen een positieve klimaatimpact kan hebben. De impact wordt in sterke mate bepaald door het type bioplastic, het product waarin het wordt toegepast en de wijze van verwerking in de afvalfase. In sommige combinaties blijkt de fossiele variant beter te scoren.

Bioplastics vormen dus niet per definitie een duurzaam alternatief, maar zullen selectief moeten worden ingezet. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid is het eveneens van belang dat bedrijven in de productieketen op transparante wijze kunnen aantonen dat zij

kunststoffen produceren op basis van duurzame biomassa (voor details zie: www.greendeal-groencertificaten.nl). Deze levenscyclus-benadering speelt een sleutelrol bij de ontwikkeling van een lange-termijn perspectief voor biobased plastics, want alleen zo kan de algehele duurzaamheid van het materiaal en haar toepassingen worden gegarandeerd.

De toepassing van de zogenaamde massabalans-benadering vormt hierin een essentieel element. De door de Green Deal Groencertificaten-erkende certificeringsschema's voor biomassa bieden de mogelijkheid om de biomassa-fractie van een biobased product rekenkundig te bepalen via een gecertificeerde massabalans. Op basis hiervan kan een erkende en transparante claim worden gemaakt ten aanzien van de toepassing van biobased materialen in een product.

Biodegradeerbaarheid

Biodegradeerbare kunststoffen vormen geen oplossing voor zwerfvuil, daar de misvatting kan ontstaan dat het niet bezwaarlijk is als deze producten na gebruik in de natuur belanden omdat ze daarin snel worden afgebroken. Deze kunststoffen degraderen echter slechts zeer traag in het milieu en dienen in composteerinstallaties te worden verwerkt, dan wel te worden gerecycled. De recycling van deze kunststoffen wordt echter op dit moment belemmerd, omdat ze niet kunnen worden gesorteerd uit gemengde kunststof afvalstromen. Hierdoor kunnen ze bovendien de kwaliteit van het overige kunststof recycelaat negatief beïnvloeden.

Biodegradeerbare kunststoffen kunnen een duurzame oplossing bieden voor specifieke toepassingen waarbij degradeerbaarheid een toegevoegde productwaarde levert. Hierbij is het wel van belang dat deze kunststoffen na de gebruiksfase op de juiste manier ingezameld en (bij voorkeur circulair) verwerkt worden. Daarvoor is voorlichting aan producenten en consumenten essentieel.

Stimulering toepassing biobased plastics

De ontwikkeling van koolstofarme biobased kunststoffen in Nederland en het behalen van de doelstelling van 15% hangt in hoge mate af van het vermogen van de industrie om verantwoord geproduceerde biograndstoffen te gebruiken. Hierbij is het van belang dat beleidsmakers duidelijke voorwaarden scheppen, zodat voor de lange termijn toegang wordt geboden tot deze grondstoffen.

De huidige financiële voordelen voor de inzet van afvalplastic als hernieuwbare grondstof voor de productie van biobrandstoffen, zoals bepaald in de REDII-regelgeving, dient hiertoe te worden beëindigd. Een en ander zal een cruciale factor zijn in de ambitie om Nederland een vooraanstaande rol te laten spelen bij de productie en toepassing van deze kunststoffen.

Het is nog vaak niet duidelijk voor welke toepassingen biobased kunststoffen een duurzaam alternatief zijn; voor virgin fossiele plastics of gerecyclede plastics. Deze onduidelijkheid over de duurzaamheidswinst maakt dat verwerkers en merk-eigenaren terughoudend zijn in het toepassen van biobased kunststoffen. Bovendien is de prijs veelal (nog) aanzienlijk hoger dan die van hun fossiele alternatieven. Om een gunstigere "economy of scale" te krijgen dient de groei van deze industrie te worden gestimuleerd. Industrie en overheid dienen zich gezamenlijk in te zetten om een transparant

toetsingskader te ontwikkelen en te hanteren om de duurzaamheid van toepassingen van biobased plastics inzichtelijk te maken. Het Actieplan biedt hiertoe een goede eerste aanzet.

De toepassing van producten die voldoen aan bepaalde duurzaamheids-criteria zou door de overheid naar rato van de behaalde milieuwinst moeten worden gestimuleerd. Hierdoor wordt voorkomen dat er ongelijke concurrentie ontstaat met onder andere fossiele plastics of gerecyclede plastics.